

NATYCHMIAST (553) av

Pisownia łączna i rozłączna: natychmiast (522), natych miast (15), na tychmiast (13), na tych miast (3).

Pierwsze a jasne, drugie pochylone (w tym w pierwszym 4 r., w drugim 19 r. błędne znakowanie).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI w. (jeden z niżej notowanych przykładów).

1. W bezpośrednim następstwie czasowym: od razu, zaraz, w tej samej chwili, bez zwłoki; *confestim, continuo* Vulg, PolAnt, Calep, Cn; *statim* HistAl, Vulg, PolAnt, Modrz, Cn; *protinus* Vulg, Calep, JanStat, Cn; *actutum* Mącz, Calep, Cn; *mox* HistAl, Modrz, Cn; *e vestigio, extemplo, iam, quam primum* Calep, Cn; *cito* Vulg, PolAnt; *i(l)licet* Mącz, Calep; *i(l)lico* Vulg, Cn; *dictum ac factum, nulla a. sine mora, protinus, simul* Cn (536) : PowUrb +; [Ezop rzekł:] Iedno mieyfce rácz vkázác: Gdzieby tá wieża miááá być [...]. Krol Náktánáb nic nie mieszkał/ Nátychmiaft w pole wyiechał BierEz G2, A2v, Bv, B3v, C2v, E (18); bo bylo przykázáno w ftary^m zákonie/ aby to iagniē iedziono/ obuwlly fie/ ftoiätz/ dzierzätz kije w rēku/ iakoby mieli natychmiaft precz biežetz. OpecŻyw 90v, 5, 9, [27], 37, 44 (21); ForCnR B4; PatKaz II 23, 25, 61, 75; HistJóz Bv; Tež łayno fwieže krowie/ poki iefzcze cieple/ na miełtce bolące przyłożone/ natychmiaft pomaga. FalZiol V 88, I 77b, 108c, 125b, III 35b, V 30v; WróbŻółt C5; LibLeg 11/132; RejJóz D5, Q4; RejKup f4; ktoremu [Aleksandrowi] Filip rzekł Nie lękay fie wielki Cefarzu trunku ále gi piy/ Náthychmiaft Alexander trunk przyjął HistAl E2v, A2 [2 r.], A3, A6, B, BB (55); MurzHist D4v, F3v, P4v, Q3, S4; MurzNT Mar14/45; GliczKsiąż A3v; KrowObr 38, 102, 134, 219v [2 r.]; Wnet vpadł defzcz obfity ná zgorzálą zyemię/ Ze nátychmiaft puścílá zyolek kázde plemię. RejWiz 181v, 126; Leop Lev 25/12, Num 6/9, 11/28, Ruth 4/8, 2.Par 26/20, Iob 30/12; RejFig Aa6v; Oná wbieglá ná wieżę/ [...] Wzyawłzy ognia nátychmiaft dách iey zápalilá. RejZwierz 15; BibRadz Iudic 9/54, 1.Reg 25/42, 4.Esdr 3/7, Sap 16/11, Mar 4/16, 14/45; Przeto [...] wrzucili go [Jonasza] w morze/ gdzye go nátychmiaft Wieloryb połknął BielKron 92, 129, 137, 171, 320, 320v, 380v; KwiatKsiąż 114, L2; Mącz 2d, 165b; OrzQuin I2v, I4v, M4; I iefcze w ciężkich á w pręthkich Niemocach thę opátrność trzebá mieć/ áby nátychmiaft krwie niepułzczał/ ále poczekał odelżenia SienLek 33, 8, 37v, 155v; HistRzym 66v; y powiedzyálá mu/ chcę ábyś mi dał nátychmiafth ná miŕie głowę Ianá Krzćicielá. RejPos 320v, [154], 277v, 330v; BielSat H; KuczbKat 60; WujJud 211; Zapłáty robotnika twego niezátrzymaway/ ále mu odday nátychmiaft. BudBib Tob 4/15, 4.Esdr 11/26, 1.Mach 3/23, 2.Mach 7/3; HistHel C2, D3v; Pozowá kogo o to/ że zádawłzy przykre slovo [!]/ nátychmiaft nieodwoál: on przed łędziá odwoływa/ á powieda/ że to słowko nátychmiaft ma fię rozumieć/ o onem czásie/ ktorego będąc pozwány przed łędzięgo/ ná pirwłzy dzień fię ftáwi. Aleć to ieft wykręćác/ nie wykládác [!]. [...] włáność tego słowá niecierpi/ áby to slovo/ nátychmiaft/ miálo fię ták rozumieć iáko oni kręcá. ModrzBaz 98-98v, 34v, 35v, 80v, 98, 98v [5 r.]; StryjKron 411, 617; CzechEp 133; PudłFr 22; ArtKanc D11v; Calep 46a, 237b, 252b, 376b, 397a [2 r.] (10); Phil E4, S4; WujNT Matth 21/20, Mar 1/43, 3/6, 14/45, Luc 8/47 (12); SarnStat 1299; KlónKr C; KmitaSpit Bv; Ktorey, po cobym tám wniść kazálá, nátychmiaft Z vft moich vłlyżycie, iedno fluchác chćieycie. CiekPotr 3, 13.

natychmiast od czego [= *od kiedy*] (1): [i rzekł Jezus:] O niewiaśto wielka iesth wiara twoia/ iużci fie też niechay sftanie iako chczesz. A natychmiast od oney godziny była dzieweczka iey vzdrowiona. *RejPos* 74.

natychmiast na co [= *jako reakcja na co*] (4): A tak natychmiast na przykazanie Alexandrowo koronę wziął na św głowę *HistAl* D4; Dziwna rzecz ono dzyecyę/ co bez duższe było/ Ná prośbę Heliaśzá/ natychmiast ożyło. *HistHel* B3, B2v; *WujNT* 478.

natychmiast po czym (10): *TarDuch* C6v; iedna [piana na urynie] kthora. nie trwa długo/ ale natychmiast po vmokrzeniu: ginie. *FalZioł* V 8; *SienLek* 11; *RejPos* 32; *GrzegŚm* 15; *WujJud* 264; *CzechEp* 178; ludzie w żywoćie mátczynym/ aż w kilku dżiesiąt dni/ bierzą dośtáteczne wypełnienie miary ciála śwego: lecz pan Chrifus mocą Bośtwá śwego/ natychmiast po ze zwoleniu pánieńkim/ wziął dośtáteczne człowieczeństwo swoie *NiemObr* 144; *WujNT Matth* 24/29, s. 104.

natychmiast za czym [= *jako reakcja na co*] (3): [Jezus zawołał:] Lazarzu wynidzi sam z grobu. Natychmiast fie za tym flowe^m podnioł ożywłszy z grobu *OpecŻyw* 68, 74; *LibLeg* 11/12.

natychmiast za kim [= *po kim*] (1): Iż oto ia flę wam Anyoła śwego/ który będzie śprawował drogę przed oblicznością moją. A natychmiast za nim zyawi fie Pan do zebrania wálzego *RejPos* 9v.

W funkcji równoważnika zdania jako odpowiedź na wezwanie (1): Dobiesz miły Iozephie/ a dowiedz fie thego Iefliby im potrzeba/ z domu pollać czego [...] (*did*) Iozeph iuż idzie do braciey (–) Natychmiast panie oycze *RejJóz* A7.

W połączeniu z „nie” (4): *FalZioł* I 44b; Cżemu nie hnet po obiedzie przychodzi takowa zgaga. (–) Bowiem on pokarm nie natychmiast fie pocżnie trawić w żołądku, ale tak sobie na chwilę poleży *GlabGad* K5v; *HistAl* B4; *SienLek* 11.

Połączenia: »a (...) natychmiast« (92): *BierEz* F3, R4; Y przykázal [Jezus] burzám ij wiatru prześtatż/ a natychmiast wśytko powietrze vcichło. *OpecŻyw* 44, 24, 44v, 54v, 71v; *WróbŻołt* 106/25; *HistAl* A6, B3 [2 r.], D4, E8, F2v, K2v, M4v; rzekł im Iefus/ Pódźcie za mną [...]. A oni natychmiast opuściwłszy śięci swoie póżli za nięm *MurzNT Mar* 1/18, *Matth* 14/22, *Mar* 5/42, 11/2; *LubPs* H4v; *KrowObr* 224; *RejWiz* 124v; Y rzekł Piotr: Człowiecze/ nie wiem co moywłż. A natychmiasth iefłcże on tego domawiał/ Kur zápiał. *Leop Luc* 22/60, 2.*Par* 26/20, *Mar* 5/42, *Ioann* 6/21, 13/32, *Act* 3/7, 12/10, 17/10; *BibRadz Gen* 24/18, 46/29, *Ex* 10/16, 4.*Esdr* 6/46, *Mar* 11/2, *Luc* 13/13; á powárzywłży day wypić tey co ią bole rucháią ku porodzeniu á ná tychmiast lekko porodzi. *SienLek* 113v, 5v, 145v; y rzekł [Jezus]: Chcżę ábyś był oczyfcion. A natychmiasth był oczyfcion trąd iego. *RejPos* 45, 1, 1v, 9v, 10v [2 r.], 66v (16); *CzechRozm* 58, 168; Rzcze słowo/ á lody natychmiast táią *KochPs* 213; ieden z żołnierzow włocznią otworzył bok iego/ á natychmiast wyflzá krew y wodá. *WujNT Ioann* 19/14, *Matth* 4/20, 22, 20/34, 21/2, s. 88 (33).

»a natychmiast potym, a potym natychmiast« (2:1): Wziąwłży liśt Didimus czedł gi/ á potym natychmiast po wtore piśał Alexandrowi *HistAl* K4; *RejPos* 296; *BiałKat* 58v.

»a natychmiast jakoby rychło« (1): przykazał [Aleksander] vffom twym áby fie gotowáli ku walce/ á natychmiast iákoby go rychło widzieli przybliżáiącego fie ku miástu/ áby włzyfcy nawáłnością fzturmowáli ná mury mieyskie *HistAl* C.

»a natychmiast wnet« (1): A gdy iuż iechał w drogę/ przythrefiło fie iż przyjeżdżał ku onemu Dámáźkowi. A náthychmiałt go wnet obiaśniá fwiátłość z niebá. *RejPos* 282v.

»aliści natychmiast« (1): [*Piotr kończy opowiadać swe widzenie*] A to fie sftáło po trzykroć: y záfie wfzytko wciągniono do niebá. Aliści nátychmiałt trzy mężowie przyftąpili ku domowi w ktorymem był *WujNT Act* 11/11.

»a tak (...) natychmiast« (9): *OpecŻyw* 156v; *FalZioł* V 29; *HistAl* D4, F4, H8, L2, N4; Rzekł mu tedy Iezus/ Idź/ wiará twa wybáwiá cię/ á thák nátychmiałt wziął wzrok *BibRadz Mar* 10/52, *Ioann* 13/30.

»a tak natychmiast jako skoro« (1): Nátychmiałt przykazał Alexander áby wfzyfcy wielkimi głófy wołáli/ A thák náthychmiałt iáko skoro poczęli wołác/ oni ludzie lefni bárzo mocni ięli fie bać *HistAl* K6.

»(a) gdy(by) (a. kiedy) (już) ... natychmiast, natychmiast gdy« (53:9): *BierEz* Sv; *OpecŻyw* 1v, 71, 156; *TarDuch* B3v; gdy przyłożył go [*ziele kostywał*] ku ciału gołemu/ natychmiałth vczyni fwierzbie *FalZioł* I 37d, I 44b, IV 20c, 33b, 48d, 56a (9); gdy to wypyeż Sylá zlego fiebie zmijeż. Natychmyałt to łam obaczys Gdy iedno fkostować raczys. *RejKup* L; A nátychmiałt gdi fie vfpokoily fzyki/ obadwa krolowie tylko łami s sobą fie potkáli *HistAl* H8, A6, B6, C7v, F, F7v (20); *MurzHist* E, T2v; *MurzNT Matth* 13/21, *Mar* 4/29, *Luc* 12/35; *LubPs* hh4; *Leop Tob* 5/3, *Mar* 14/45, *Gal* 1/16; *BibRadz 1.Mach* 6/57, *Mar* 4/15; *OrzRozm* D4v; *BielKron* 323; Kiedyć to ták będzie/ Nátychmiałt małz głowę czyścić/ tákowym proftym lekárftwem *SienLek* 15; *HistLan* E4v; *BudBib 2.Mach* 7/10; *BudNT Luc* 22/60; *WujNT Mar* 1/42, 4/15, 16, 17, 5/2 (10).

»gdy(ż) ... natychmiast ... a potem« (2): Wiele ludzi [...], gdyż vznaią być zarażenie od złego powietrza, natychmiałt daią drijakiew z winem pić/ á potem przydzieią czym dobrze ciepłym aby fie pocił *FalZioł* V 69v; *WysKaz* 9.

»gdy ... i natychmiast« (1): Lecż gdy tákże z woley Bożey przyfzedł robak y vgryżł korzeń/ y natychmiałt vchło drzewko ono Blufzczowe. *WysKaz* 1.

»a gdy(by) (a. kiedy) ... tedy, natychmiast« (4): *FalZioł* V 20a; *LibMal* 1545/94; A gdy iuż Papięze Rzymfcy ták fie vbogáciłi/ Cefárze y Krole Święte zmamili/ [...] tedy fie nátychmiałt iefztze w więtłą pychę podniefli *KrowObr* 31v; *WujJud* 173v.

»gdy ... tedy zarazem natychmiast« (1): iż ten kamień gdy będzie we wrzączą wodę włożon [...]/ tedy zarazem nathychmiałt może gi włożywfzy ręką gołą albo nogą z oney wody wrzączey wyiác przez obrażenia żadnego. *FalZioł* IV 58d.

»i (...) natychmiast« (36): Począł [*pasterz*] tedy owce liczyć/ Nie mógł mu się poczet tráfić: Y nátychmiałt się domniemał/ Iże przez pía tę fzkodę miał. *BierEz* R4, E2, Gv; *OpecŻyw* 51v; *HistAl* F5, M8; *MurzNT Mar* 10/52, *Luc* 5/13; *KrowObr* 136, 146v, 233v; *Leop Gen* 15/4, *Lev* 8/6, *2.Par* 26/20, *Esth* 9/11, *Dan* 3/21; Tedy wzięli Ionałzá á wrzucili go w morze/ y nátychmiałt fie morze vćiszyło od záburzenia fwego. *BibRadz Ion* 1/15, *Gen* 24/20, *4.Esdr* 6/44, *Luc* 5/13, *Ioann* 13/32, 18/27; *BudBib 2.Mach* 4/34; *ModrzBaz* 46; Y rzekł mu Piotr: Eneázu/ niech cię vzdrowi Iefus Chriřtus: wftańże á pościel łobie. Y nátychmiałt wftał. *WujNT Act* 9/34, *Mar* 1/29, 4/5, 5/13, 29, 42 (12).

»i natychmiast zatym« (1): Odpowiedział iey miły Iezus: Iám ieft który í tobą mowię. Y natychmiáft zaty^m przyfłli zwolenicy iego ij dziwowali fie ij że z niewiaftą mowił *OpecŻyw* 50.

»i także natychmiast« (1): [*Ptolemeusz króla do tego przywiódł*] żeby ie ná śmierć fkazał. Y także nátychmiaft niespráwiedliwą kaźnią byli ofádzieni *BibRadz* 2.*Mach* 4/48.

»jak ... natychmiast« (1): iák z láźniewy wynidá/ Nátychmiaft obiedwác będą. *BierEz* Cv.

»a jako rychło ... natychmiast« (1): rzeki: Dziéwko/ tobie mowię wftán a iako rychlo iey to rzékł/ natychmiáft zdrowa wftala *OpecŻyw* 45.

»jako skoro ... natychmiast już« (1): Lecż iáko fkoro z miáftá onego wynidzie/ nátychmiaft iuz prágnie iáko nadáley od niego zábieżeć *WysKaz* 10.

»(a) (jes(t))li ... natychmiast« (7): *OpecŻyw* 29v, 68; *FalZioł* V 20c, 72v; Widziłzli złodzieiá/ nátychmiaft znim bieżyfz *BibRadz* *Ps* 49/18; IEfli fie ktho iádem/ álbo którą trucińá zaráżonym poczuie/ ná tychmiaft themu ma zábieżeć á nie miefzkác *SienLek* 155v; *CzechEp* 37.

»jes(t)li(że) (a. jes(t)li(że)by) ... tedy (...) natychmiast« (5): *FalZioł* V 44v; Ale fię to iakmiarz wzyfłtkim vczáycym przydaie/ yż iefliże fprzodku nieiákie dobre poczátki [!] maiá/ tedy natichmiaft o fobie mnięmaiá iakoby wnaukach barzo bieglymi á doftatecznymi bili *KwiatKsiąż* L3, M2v; *WujNT* 633; *SarnStat* 204.

»już (...) natychmiast, natychmiast już« (3:1): *OpecŻyw* [192]v; Tu małz wiedziecz czas iuz natychmiaft przichodzácy złężenia albo rodzenia *FalZioł* V 16; *RejKup* C, dd2.

»natychmiast krom omieszkania« (1): RZekwłfy to dziewitza blogoflawioná/ natychmiáft krom ktorého omieffkaniá/ [...] do Ieruzalem poffla *OpecŻyw* 110v.

»a potym gdy ... natychmiast« (1): Ale nie máią [ci, którzy na opoce słowo z radością przyjmują] korzeniá w fobie/ owfzem fá docześnymi/ á pothym gdy przydzie vciśnienie/ abo przelládowanie dla fłowá/ nátychmiaft fię obrażáią. *BibRadz* *Mar* 4/17.

»(i) potym (...) natychmiast« (5): *PowUrb* +v; *FalZioł* V 75v; *HistAl* L; *RejPos* 350v; á głoś pierwfzy [...] zemną mowił: Wítáp Iám; á pokażęc to co fię ma dziać rychło potym (*marg*) potym nátychmiaft. N.L. (–) *WujNT* *Apoc* 4/1.

»(jako) skoro (jedno) ... natychmiast, natychmiast (jako) skoro« (22:3): Delfin który tám pánował/ Iáko fkoro ízczukę vřrzał: Nátychmiaft fię zá nią rzućil. *BierEz* R4v; *OpecŻyw* 5, 67v, 150v; *LibLeg* 11/12; Niektorzy s kfiążąt Dariułowych [...] nátychmiaft iáko skoro vflyfzeli o przyfcie Alexandrowym fprzięgli fie wefpólek áby Dariuía zábili *HistAl* F8, A2v, A6; *MurzHist* 14; *KrowObr* 18v, 34, 144v; *RejWiz* 88; *BibRadz* 4.*Esd*r 6/43; który [*Miesiac*] fkoro fye od flóncá odwróci/ wzyfłtkę świátłość nátychmiaft tráci. *OrzQuin* Aav; *SienLek* 3v; *RejPosWiecz*³ 98; *HistLan* C3, E3; *WujJud* 226v; A Heliałz nátychmiaft/ fkoro to poczuie/ Wítanie wnetże *HistHel* C3, C4; *WujNT* 195; Skorom iedno powiedział, że pieniądze niofę, Nátychmiafteś fię Skárbkiem vczynił *CiekPotr* 74; *PudłDydo* A2v.

»skoro ... aż ci natychmiast« (1): iż fkoro Piotr przemowił do chromego/ wftán/ á chodż w imię Chriřtułowe: áżci nátychmiaft wftál y chodził *CzechRozm* 182.

»a skoro ... tak natychmiast« (1): á fkoro fie w pyche [*Aleksander*] podnioř á w opilřtwo podał/ ták iż go iuz bogiem zwáli/ thák nátychmiaft márnne zginął *RejZwierc* 53v.

»skoro ... tedy natychmiast« (1): iż łkoro rzekł álbo rołkazał/ żeby fię to łtáło: tedy fię nátychmiałt łtáło. *CzechEp* 278.

»tedy (...) natychmiast, natychmiast tedy« (11:2): *ForCnR* Bv; abowiem kto takowy będzie gi [ług z popiołu dębowego] pił/ thedy nathychmiałt bywa zdrow. *FalZioł* IV 52d; *WróbŻołt* 55/10; był tám ná morzu ieden wyłep w kthorym fłyłzeli ludzie mowiáczce Greckim ięzykiem/ Nátychmiałt tedi Alexander przykazał niekthorym rycerzom łwym nágo wnidz w wodę/ áby płynęli do onego wyłpu. *HistAl* M4v, M3v, Nv; *Leop Deut* 25/8, *Iudic* 20/19, *Sap* 18/17, *Act* 12/23, 17/14; *KuczbKat* 64; *WujNT Act* 22/29.

»tedy natychmiast gdy ... zatymże« (1): Tedy nátychmiałt gdy łrogie widzenia now bárzo imi trwożyły/ zátymże y ftráchy niełpodziewáne náłtáły. *BudBib Sap* 18/17.

»(a) ... też natychmiast« (3): *HistAl* B; A potym fię otworzyły oczy ich/ thák iż go poználi/ á on theż natychmiałt zniknął od widzenia ich. *RejPos* 111v; *WujJud* 129.

»tuż natychmiast« (1): Ale oná [= *kania uwolniona z sideł przez mysz*] prozna ięctwá/ Nic nie bacząc dobrodzieyftwá: Tuż nátychmiałt myłz popádłá/ Rozdrápawłzy włzytkę łniádłá. *BierEz* P3.

»(tu, tamże) wnet (...) natychmiast« (3): Ale gdy odwrócić raczyłz oblicze łwoie Pánie/ Tu wnet nátychmiałt w tym włzytkim łstánie fię zámiełzanie *LubPs* X6; *RejPos* 32, 218.

»a wnet potym natychmiast« (1): Gdyż to łam o łobie przez vłtá Ezáiałzowe obwołác rołkazał [...]: Iż dla tego Duch s. [...] ná to pomázał mie/ ábych vbogim á prołtaczkom opowiadał táiemnice krolełtwá łwego [...]. A wnet potym nátychmiałt powiedác raczy: Iż dla tego ięłzce iżbych pociełzył káżdego łmutnego *RejPos* 293.

»wnet zasię natychmiast« (1): Pátrz ná tę łichą wodkę co ták łłábo płynie/ Iż wnet záfie nátychmiałt łámá w zyemię ginie. *RejWiz* 35.

»zatym natychmiast« (2): *OpecŻyw* 164v; była iedna brzemienna pani kthora fię długo męczyła z dzieciátkiem á niemogła go mieć/ dałem iey tartego łzafranu [...]/ miała ie za tym natychmiałt *FalZioł* III 7d.

»natychmiast ... a zatym« (1): Albo na vkáłzenie człowieczé ták vcyń: nátychmiałt cebule z fołá łtłucz á ná ránę przyłožywłzy przez noc y dzień ták niechay/ á zátym máśc thákovą przyrzedź *SienLek* 150v.

Szereg: »i natychmiast, i na potym« (1): tákże też wielka okwitość rzeczy wełpołek wpámieć wpoiona/ y łatwię [!] natychmiałt wypada/ y ná potym mglełszą moźność pámieći czyni. *KwiatKsiqż* K4v.

a. *O kolejności w tekście* (2) : Ale żeby fię ko mu [!] nie zdáło żeby niedołtátecznie á niegodnie mowił o łłuzbye kołcielney/ nátychmiałt thámże dokłáda/ y mowi *RejPosRozpr* b4v.

Połączenie: »zás natychmiast« (1): Tákże też piłze/ w kázaniu 4. *fol.* 182. obiecuiąc/ to co twierdzi z łłowá Bożego pokázowác: áczci zás nátychmiałt/ [...] tych łłow vżywa/ iż [...] *CzechEp* 109.

b. *Z zatarciem elementu czasowego, może z elementem następstwa skutkowego* (3) : Ale iáko niewłzyfscy łá Izráeltzykowie/ ktorzy od Izráhelá połłli/ ani włzyfscy nátychmiałt łynowie Abráámowi/ ktorzy połłli s plemieniá Abráámowego *KrowObr* A3, 187v.

Połączenie: »gdyby ... natychmiast« (1): Lecz gdyby on [Pan] każdą złość chciał Piorunem karać/ Muśiałby się natychmiast o nowy Świat starać. *Prot B2*.

2. *Nagle, raptownie, wtem, szybko; subito HistAl, Vulg, Cn; repente Mącz, Cn; desubito Calep, Cn* (17) : *BierEz F3v*; Ieffcze te⁸⁰ domawia święty piotr natychmiast obłok światły zaszmił ié/ ij flyfeli glos z obłoku rzekący. *OpecŻyw [57]v*; Darius [...] zamyśliwszy się patrzył na flup złoty/ który był sprowadzony Xerfelowi [...] / a tak natychmiast on flup wpadł a w ręce się spadał. *HistAl F3*; Gdzie to Alexander baczyl iż żadnym obyczajem nie mógł oney rzeki przeidz/ smęcił się/ natychmiast kazał aby łodkę z rozdzia sprowadzić/ [...] aby tak przez rzekę przeszli *HistAl 14, D2v; BibRadz Act 12/10*; A w naukach dobrych yelliżby kto z młodości nie był wyćwiczon/ [...] tedy się niechay niepodziwiał/ yżeby w zażarzałych leciech albo wieku łatwie mógł albo ty odrzucić/ albo ony natychmiast sobie wpołobić. *KwiatKsiąż A2v; Mącz 352a*; Nad to tego się trzeba bać: gdy natychmiast członki siężęią *SienLek 18v; RejPos 18; Calep 313b*; a oto duch go porywa/ y natychmiast krzyczy/ y rostrąca *WujNT Luc 9/39, Luc 2/13, Act 12/10*.

Połączenie: »gdy natychmiast« (3): GDy tak książęta kapłańscy ij licemiernicy otym gądali/ natychmiast opętał zły duch ferce Iudafłowo *OpecŻyw 83; HistAl 12, N2v*.

Synonimy: 1. »bez odwłoki«, »bez omieszkania«, *hnet, skokiem, wnet*, »w ocmgnieniu«, *zarazem*;
2. *nagle, znienacka, znienagła*.

Cf [NATEMIASZ], [NATEMIEŚCIE], NATEMIEŚĆ, NATYMIASZ